

APIE NRTIC

NRTIC yra nevyriausybinė organizacija, teikianti informaciją ir pagalbą asmenims, susidūrusiems su naujaisiais religiniais judėjimais. Centro steigėjai yra psichologijos, teisės, religijotyros, religijos sociologijos, religijos filosofijos, Bažnyčios istorijos bei teologijos sričių specialistai.

NRTIC nepriima jokios paramos iš grupių, apie kurias teikia informaciją visuomenei.

NRTIC teikia objektyvią informaciją apie naujuosius religinius judėjimus (NRJ - kultus, sektas, alternatyvias religijas). Tokia informacija suteikia galimybę daryti atsakingus pasirinkimus, mažina socialinę įtampą, kuri kyla dėl NRJ veiklos. NRTIC, bendradarbiaudamas su kitų sričių specialistais, siekia padėti buvusiems ir esamiems NRJ nariams atkurti santykius šeimoje, gauti kvalifikuotą psichologinę ar teisinę pagalbą. Mūsų tikslas – plėtoti pilietinę visuomenę, grįstą pasitikėjimu ir tolerancija.

Organizacijos adresą ir telefonus pasiteiravimui rasite šio lankstinuko nugarėlėje.

www.religija.lt – NRTIC tvarkoma išsamiausia svetainė apie religiją ir naujuosius religinius judėjimus lietuvių kalba. Svetainėje pateikiama religinio gyvenimo Lietuvoje analizė, religijos sociologijos, religijotyros tekstai.

Atskira rubrika svetainėje skirta tiems, kuriems, susidūrus su „sektomis“, reikalinga pagalba.

NEMOKAMOS KONSULTACIJOS

Konsultacijos teikiamos kiekvieną
pirmadienį ir antradienį
nuo 17 iki 19 val.

Vilniaus Bernardinų bažnyčios raštinės patalpose
(Maironio g. 10).

Konsultuojama religinių ir pseudo religinių judėjimų
klausimais.

Nurodytomis valandomis informacijos taip pat galite teirautis
Vilniaus Bernardinų bažnyčios raštinės telefonu
(8~5)2609292

Į mus galite kreiptis:

Paštu: Maironio g. 10,
LT-01124 Vilnius

El. paštu: info@religija.lt

Telefonu:

Milda Ališauskienė: (8~686) 13183

Donatas Glodenis: (8~685) 44611

Gediminas Pulokas: (8~650) 10158

Klausimus naujųjų religijų specialistams galite
užduoti NRTIC žiniatinklio svetainėje
www.religija.lt

Išleista Vilniaus m. savivaldybės

Sveikatos ir socialinės apsaugos departamentui parėmus.

© NRTIC, 2005. Visos teisės saugomos.

Dauginti ir platinti leidžiama nekomerciniais tikslais.

Platinti pakeistą tekstą ar tik dalį lankstinuko draudžiama.

NAUJUJŲ RELIGIJŲ TYRIMŲ IR INFORMACIJOS CENTRAS

*Informacija apie naujuosius religinius
judėjimus*

***Krišnos sąmonės
judėjimas
(ISKCON)***

KAS TAI?

Krišnaizmas yra labiausiai žinomas rytiesiškos kilmės religinis judėjimas, kuris veikia vakarietiškoje kultūrinėje aplinkoje. Iš kitų į Vakarų atkeliavusių rytiesiško judėjimų jis išsiskiria glaudžiomis sąsajomis su daugiaamžė hinduistine tradicija bei tuo, kad krišnaitai neapsiriboja privačiomis religinėmis praktikomis, bet taip pat kultivuoja ir tam tikrą specifinę viešą subkultūrą. Krišnaitai išsiskiria ryškia apranga, tik jiems būdinga šukuosena, savitu gyvenimo būdu, mityba, o visuomenės dėmesį labiausiai traukia spalvingos eisenos, kurių metu viešai garbinamas Krišna.

KAS ĮKŪRĖJAS?

Tarptautinės Krišnos sąmonės bendrijos (International Society for Krishna Consciousness - ISKCON) įkūrėjas – Šri Bhaktivedanta Svami Prabhupada (Shri Bhaktivedanta Svami Prabhupada). Kaip skelbia judėjimo šaltiniai, Prabhupada yra inicijuotas mokytojų sekos atstovas, tęsiantis XVI a. Indijos dvasinio mokytojo, hinduizmo reformatoriaus *Mahaprabhu Čaitanjos* tradiciją. Svamis Prabhupada gimė 1896 m. Kalkutoje (Indija), 1933 m. tapo oficialiai inicijuotu mokiniu. Nors buvo vedęs, 1950 m. atsisakė šeimyninio gyvenimo ir davė atsiskyrėlio įžadus. Paskatintas mokytojo, siekė *Vedų* (hinduizmo šventraščiai) išmintį perteikti anglų kalba. 1965 m. atvyko į JAV. 1966 m. įkūrė Tarptautinę Krišnos sąmonės bendriją, kurios idėjos ypač patraukė hipių kartos jaunimą. Intensyviai rašydamas bei skleidamas savo mokymą Prabhupada 12 metų praleido keliaudamas po pasaulį, – iki savo mirties 1977 metais.

KUR ŠI ORGANIZACIJA VEIKIA?

Dar prieš mirštant Svamiui Prabhupadai, jo organizacija jau turėjo filialus daugelyje pasaulio kraštų ir gana stabilią organizacinę sistemą. ISKCON centras šiuo metu yra Indijoje, Vakarų Bengalijoje. Krišnos sąmonės judėjimas yra žinomas dėl intensyvios veiklos, jį sudaro daugybė struktūrų – *ašramai*, mokyklos, šventyklos, institutai, žemės ūkio bendruomenės, labdaros fondai. Įvairiais skaičiavimais, judėjimas turi nuo 200 tūkst. iki 1 mln. narių 75 pasaulio valstybėse (neskaičiuojant Indijos *vaišnavų*).

Lietuvoje pagrindžio sąlygomis Krišnos sąmonės judėjimo sekėjai veikė jau nuo 1979 metų. Šiuo metu šalyje yra apie 300 judėjimo narių, oficialiai veikia dvi judėjimo bendruomenės, taip pat judėjimo narių iniciatyva įkurtas fondas *Harė Krišna: maistas kūnui ir sielai*, užsiimantis labdaringa veikla. Vilniuje įkurta ir visuomeninė organizacija *Vedų kultūros studijų centras*, užsiimantis švietėjiška veikla, o Kaune – analogiška organizacija *Vedų kultūros centras*.

KUO TIKI KRIŠNOS SEKĖJAI?

Prabhupados tekstas *Bhagavat-Gita*, *kokia ji yra* ir to paties autoriaus parengtos *Šrimad-Bhagavatam*, *Šri-Išopanisad* bei kitos knygos judėjime laikomos autoritetingiausiomis. Krišnaitai savo įkūrėją pripažįsta autentiškiausiu šio laikmečio hinduizmo interpretatoriumi. Todėl minėtos knygos yra visų pirma gerbiamos kaip autoriniai judėjimo įkūrėjo darbai, įpareigojantys sekėjus į juos atsižvelgti, kai kalbama apie religinius klausimus. Leidiniai sudaryti vienu principu – kiekviename skyriuje pirmiausia pateikiama nedidelė hinduistų šventraščio teksto ištrauka sanskrito kalba, toliau – teksto transliteracija, Prabhupados atliktas pažodinis bei literatūrinis vertimas ir išsamūs komentarai.

Krišnos sąmonės judėjimo teologija kyla iš *vaišnavų* tradicijos hinduizme, kuri susiformavo XI–XII a. Judėjimo įkūrėjas Prabhupada interpretuojamas kaip *guru-parampara (dvasinių meistrų)* dinastijos tęsėjas, kildinamas iš jau minėtojo Šri Čaitanja (1485–1533), kuris savo ruožtu suvokiamas kaip Krišnos inkarnacija. Vaišnavų tradicija hinduizme išsiskiria personalistinio Dievo samprata. Judėjimo doktrina kalba apie *Absoliutų (Aukščiausiąjį) Dievo Asmenį*, kuris tapatinamas su *Krišna*. Tai skiriasi nuo kitų hinduizmo sistemų, kur Krišna tėra vienas Aukščiausios Dievybės aspektų. Krišnos sąmonės judėjime būtent Krišna simbolizuoja pirmąpradį Dievo Asmenį, iš kurio kyla visa, kas egzistuoja.

Pasak krišnaitų, Visatos kūrimas yra įvairių energijų, kurių šaltinis ir valdovas yra Krišna, *žaismas*. Žemesniosios energijos yra materialioji tikrovė, kuri nėra gryna iliuzija. Tačiau ši tikrovė yra nesavarankiška, kiekviename materialame objekte glūdi Krišna, jo egzistencijos ir gyvybingumo šaltinis. Iliuzija gimsta tada, kai dvasinė būtybė (žmogiškasis asmuo) „įklimpsta“ į šitą materialiąją tikrovę, suteikia jai reikšmę, kurios ji neturi, ir papuola į veiksmo ir atoveiksmio (*karmos*) dėsnio veikimą (šio dėsnio valdomi žmonės, save tapatinantys tik su šia pusine tikrove, vadinami *karmiais*). Taip, suteikęs reikšmę materialiai tikrovei, sąmonė pajungiama kokiam nors gyvuliškam ar net „augališkam“ principui, ir dvasia papuola į ilgą atgimimų ir persikūnijimų ratą, iš kurio turi galimybę ištrūkti tik vėl atgimdama žmogumi. Išsilavinimo kelias iš esmės yra vienas – atsiduoti Krišnai ir su meile jam tarnauti. Atsidavęs Krišnai asmuo tampa tyru *bhaktu*, kuriuo rūpinasi pats Krišna. *Bhaktas* – tai siela, kuri visiems laikams atsidavė Viešpačiui.

KAIP JIE GYVENA?

Gana griežtas ir asketiškas krišnaitų gyvenimo būdas yra skirtas įtikti Krišnai, prisipildyti „Krišnos sąmone“, kuri paskutinę gyvenimo akimirką ištikimuosius perkels į transcendentinę Krišnos karalystę. Todėl atsidavusysis Krišnai (*bhakta*) praktikuoja *bhakti jogą*. Krišnaitų įsitikinimu, proto ir juslių aktyvumo užgniaužti neįmanoma, bet galima jas išgryninti, pertvarkius sąmonę. Nereikia kovoti su juslėmis, reikia jas pajungti. Kelias į tokį pajungimą veda per keturių „didžiųjų“ šiaurinio pasaulio malonumų atsisakymą. Pirmiausia „atsidavusysis“ turi būti labai dėmesingas maistui. Krišnaitai yra *laktovegetarai*, t.y., jie nevalgo mėsos, žuvis, kiaušinių ir jų produktų, bet vartoja visus pieno produktus. Antra, krišnaitai visiškai nevalgo jokių svaigalų (net tabako, kavos ar juodos arbatos). Trečia, jie nežaidžia azartinių žaidimų ir, ketvirta, laikosi griežtos seksualinės savikontrolės. Lytinis gyvenimas, pasak krišnaitų, turi būti skirtas išskirtinai pradėti vaikams: draudžiami tokie lytiniai santykiai, kurių tikslas yra tik malonumas. Asketiškais taip pat galima laikyti ir daugybę ritualų, – pavyzdžiui, „Hare Krišna“ mantras kartojimą iki 1780 kartų per dieną.

KUO JUDĖJIMAS PATRAUKIA?

Rytietiška judėjimo prigimtis patraukia ieškančius, dvasingumo trokštančius, visuomenės sumaterialėjimą nepalankiai vertinančius meniškos prigimties žmones, kuriems nepakanka parapsichologinių ir teosofinių „mistinių“ atradimų: jie ieško glaudžiau su autentiška tradicija susijusios religijos.

PROBLEMOS, KONTROVERSIJOS

Nepaisant tikrai neagresyvos pasaulėžiūros, krišnaitai neretai susilaukia kritikos. Dažniausiai dėl to, jog krišnaitų gyvenimo būdas ryškiai išsiskiria sekularizuotos visuomenės fone, be to yra svetimas europinei kultūrinei tradicijai. Kita vertus, patys judėjimo nariai neretai turi polinkį izoliuotis nuo visuomenės, o tai kelia dar didesnę aplinkinių įtarumą. Vis dėlto, reikia pripažinti ir tai, kad per beveik keturis gyvavimo dešimtmečius judėjimas buvo susidūręs su ne viena rimta vidaus problema. Čia verta prisiminti liūdnei pagarsėjusį dalies krišnaitų polinkį narkotinėms medžiagoms, taip pat aršius konfliktus dėl atskirais atvejais šokiruojančių vaikų auklėjimo sąlygų judėjimo įkurtose mokyklose, vaikų seksualinio išnaudojimo atvejus, kuriuos judėjimas yra viešai pripažinęs ir pasmerkęs. Dabartiniai judėjimo lyderiai įsitikinę, kad tokio pobūdžio problemos jau praeityje.